

Dopisi.

Iz Šmarja pri Celji 15. sept. (Obramba žaljene časti.) Zares, prav žalostne postajajo človeške razmere na sveto. Tukajšnji liberalni uradnik P. je psoval č. g. dekana že kakih 6 let goljufa in Bog vedi kaj še vse. Zadnjič se je to godilo v neki krčmi vpričo g. zdravnika in g. okr. tajnika. Gosp. dekan ni mogel več molčati in toži uradnika P. zarad razžaljene časti. P. je dolžil g. dekana, da je leta 1866 blagajnico ubozih enkrat za 6, drugokrat za 3 gld. „ogoljufal“, češ, da ti zneski niso v računu od l. 1866 v rubriki: „Strafgelder“ — globe. G. dekan, kateremu bi še v sanjah ne bilo na misel prišlo, da se mu bode kaj takega očitalo, ni mogel v tem trenutku krivičnega obdolženja dokazati, in je le opazil, da, če denarji niso pripisani v rubriki: „globe“, so gotovo v rubriki: „nabrani denarji.“ — Čeravno bi se zatožencu bil moral čas dovoliti, da si doma dokazov poišče, ga vendar sodnija goljufije krivega spozna, uradnika P. pa tudi na platež 5 gld. obsodi.

Nad to — prenapleno obsodbo je bil „Slov. Nar.“ z malim „Tednikom“ vred tako vesel, da jo je brž po svetu raztrobil, menda zato, ker je — duhoven obsojen. G. dekan je pa našel vse pisma, ki spričujejo jasno, da je krivo obsojen. Preiskavala se bo stvar še enkrat. — Toliko v pojasnjenje stvari, o kateri smo prejeli naslednji dopis:

Ne sam dekan, ampak tudi jaz kot oče siromakov in ubogih, imam zavoljo razdeljenja ubožnih denarjev besedo govoriti; za to sim postavljen. — Istina je, da imamo v kasi za uboge 66 gld. 90 kr. prihranjenih; alj z gosp. dekanom sva se pogodila, da bo ta denar še le za prihodnjo zimo med uboge razdeljen, kedar revni siromaki zimске obleke, obutele in drv potrebujejo, poleti se pa nekaj ležje preskrbijo, ko po zimi; naši ubožni pa za tega del niso pozabljeni, ker dobivajo svojo navadno milošnjo. Ne čudi se tedaj, ti čudovitni „Slov. Narod“ s svojim radovednim klepetaćem „Tednikom!“ Tu imaš odgovor na svoje začudno uprašanje. —

Naša ubožna kasa je pa meni popolnoma znana, imam od nje svoj ključ, vem za dohodke in potreške, — znani so mi pa tudi računi, ki jih pregledavam in podpisujem. „Goljufija“ mi je tedaj celó neverjetna in nemogóčna. —

V časopisih naznanjena razzodba je prenapla. — Sodnik je obsodil dekana v reči, o kateri ni bil tožen, — pa se mu tudi ni poprej ne besedica ne naznanila, za kaj da bo moral odgovor dajati. — Kateri pameten človek pa more trjati, da bi dekan celi arhiv starih pisem od leta 1866 vedno sebo nosil, da bi nagloma kot blisk, o računu leta 1866 odgovor dal?! — Rekli so pri obravnavi, da je zdaj le tožba zavoljo razzaljenja časti, ne pa zavoljo računa. — Pa ni nič obveljalo.

Kazni denar alj globa 6 gld. je bil leta 1865 plačan, in tisto leto v račun povzet. — Leta 1866 je bil le duplikat pobotnice plačanih denarjev izdan. Kako abotno je tedaj, ta denar za leto 1866!! v račun spravljati! — In tukaj tiči pomota ali veliko več hudobija brezvestnega toživca. Globa 3 gld. je bila leta 1866 sprejeta in v račun prišteta, kar račun in stari spisi dokazujejo. Zdaj je namreč na svitlo prišel star zapisnik, ki vse na tanko dokazuje in imena ubožcev poveda, ki so milošnjo sprejeli. —

Dekan so zdaj pravično pritožbo vložili, s pismenimi dokazi dobro potrdili, da nobene goljufije biti ne more. Pričakovati je, da bodé višja sodnija prvo, prenaplo razzodbo ovrgla, in vnovič drugo ukazala, ki bode to reč do kraja dognala; potem se bode svetu naznanilo, kdo da ima prav. — Hud je prvi škandal, — ali hujši bo drugi, upamo, da ne za dekana — ampak — za nekoga drugega.

Šmarje 14. septembra 1873.

Janez Andrluh, l. r.,

oče ubožcev, župan in okr. načelnik.

Iz ormuškega okraja, 12. sept. Znano ti je, dragi „Gospodar“, kako da so skoro vsi občinski predstojniki totega okraja dobili po drobni gospoda notarja dra. Gršaka „slov. Tednik“. Gospod notar nam je namreč napravil pritožbo zavoljo klasifikacije gruntnega davka, ter ni za to delo za se nič tirjal, temuč je rekal, da naj vložimo nja zaslužek kot naročnino za „slov. Tednik“, češ, da je list koristen in da bode mnogo podučljivega za kmetško ljudstvo prinašal; — vsi smo to radi storili. Gospod notar! Če niste Vi „Tednika“ prej poznali, kakošen tič da je, Vam ne zamerimo; če pa ste ga poznali, pa vendar nam kmetom priporočili, Vam moramo to zlo zameriti. Glejte, če kdo samo slabe reči kakega stana po svetu pobira ter brez pomisleka vse razglasuje, vse dobro pa zamolči, boste sami rekli, da ni to kaj prida človek; blizo tako pa dela od Vas priporočani „Tednik“ z duhovskim stanom. Mi kmetje, ki z duhovniki živimo, pa jih bolj poznamo, kakor neki gospodje v Ljubljani, — se čutimo hudo žaljeni po takem gnjusnem pisarenji. — V zadnjem listu štejem, da je gosp. Herman pré od 1861—1871. leta Slovence dobro zagovarjal, zdaj pa naenkrat nič več vreden ni, pa mu vendar nobene pregrehe ne dokaže, ampak le prazno slamo mlati, češ, da zdaj samo za klerikalce in fevdalce dela! Kje pa je dokaz?*) Ne mislite vendar, da smo kmetje tako trjavi, in vam hitro vse na besedo verjemo brez dokazov.

Predstojnik in kmet v imenu več drugih.

Iz okrajnega glavarstva ljutomirskega. (Prošnja do gospoda okrajnega glavarja.

*) Za kaj in za koga da g. Herman dela, to berte denes obširno v volilnem oklicu, pod katerim je tudi gospod Hermanovo ime. To je resnica, vse drugo je laž in zvijača.

Uredn.

Nemščine si ne damo usiliti. Strašiti nič ne pomagaja.)

Pred nekolikimi dnevi blagovoli nam je naš gospod okrajni poglavar poslati neki tiskan „Aufruf“, ki se začneja z besedami: „Die Cholera;“ in zopet neki „Zuschrift“ broj 4417 z napisom: „An alle Ortsgemeinden“ in podpisom „der Bezirkshauptmann Haas“. Tudi v tem najdemo reč „Cholera“.

Kaj da se nam v teh spisih radostnega ali žalostnega naznanja, tega — bodi Bogu potožen! ne vemo, ker tujega jezika ne razumemo. Če je tedaj, o čemur ne dvomimo, zadržaj imenovanih spisov važen, in reč, o kateri se v njih govori, vredna, da jo zvemo, Vas prosimo, gospod poglavar! da nam taisto prej ko mogoče v našem slovenskem jeziku na znanje daste. —

V obče Vas prosimo: prestanite že ednok pošiljati nam dopise v tujem jeziku. Mi prav dobro znamo, da imamo pravico od svojih, to je med nami na naši slovenski zemlji živečih uradnikov zahtevati, da z nami ustmeno in pismeno le slovenski občujejo in ne drugače; mi vemo, da nismo dolžni nemških dopisov od svojih uradov prijemati, in da nam naši uradniki, kateri so zavoljo nas tukaj in ne mi zaradi njih, kateri ob naših novcih živijo in ne mi od njihovih, ne smejo nemških spisov vsiljevati.

Te in temu podobne reči mi tako dobro znamo, kakor na primer to, da je vsak hudoben lažnjivec ali pa bedak, kateri nam pravi: „Če si Hermana za državni zbor zvolite, dobite zopet roboto in desetino“; ali pa: „duhovniki in grajšaki bodo vam kmetom že pa roboto in desetino na vrat obesili, zato ne volite Hermana, njih privrženika!“

Mi vemo in znamo, da je robota in desetina na veke vekov proč in da te nadloge, katere smo se s svojim težko zasluženim gotovim denarjem rešili, nikdar med nami več ne bode. Take sleparije so komaj za dečake, ne pa za zrele skušene možake; mi bomo volili za nas Slovenceše zdaj kakor poprej srčno vnetega, mnogo zasluženega gospoda Hermana, kateremu milostivi Bog naj podeli srečo in zdravje še mnogo mnogo let!

Zgore izrečeno prošnja ponavlja:

Več občinskih predstojnikov.

Z dravskega polja. Vojakov, ki so skoz blizo tri tedne na ptujskem polju v taboru bili, in njihovega hrupa smo se z večega že znebili. Pokanje mušket in grom kanonov je z njimi prestal. Tako se hvala Bogu! občutimo zopet svoje in imamo za zdaj trojno na misli: koliko nam bo povrnjene one škode, ki smo jo vsled vojaških vaj pretrpeli; bode li nam slana prizanesla in ono malega pustila, kar nam strašna suša ni vzela; kedaj da bodo vendar volitve za državni zbor.

Da drugega ne bomo volili kot gospoda Hermana, se samo po sebi ume. Ta blagi go-

spod ni nas ne drugih nikdar drl in gulil, ampak potezal se je vselej za blagostanje slovenskega ljudstva neutrudljivo in z vsemi močmi in s tolikim vspehom, kolikor je poleg nam Slovencem neprijetnih okolnosti ednemu proti mnogim le mogoče. Tako nam je, da povemo samo eden izgled, prav dobro znano, da so drugi gospodje deželnega odbora. Cirkovskim pogorelcem hoteli le samo 200 gold. pripomoči podati, ter da se Cirkovčani le Hermanovemu možatemu poganjanju zahvaliti imajo, da se je ona svota na 1000 gold. povišala bila.

Cirkovčani in mi vsi dravski Poljanci, ki smo bili priče onega grozovitnega ognja in one strašne nevolje, ne bomo tega pozabili. Zato ne dajamo posluha lažljivim nemčurkim podpihovalcem in njihovim posrednjim slovensko-liberalnim pomagačem, ampak stojmo na dan volitve kot en mož in glasujemo za gosp. Hermana! Živio naš državni poslanec Miha Herman!

Iz Pišec, 14. sept. (Kmetje okoli Brežic in drugod, bodite pozorni!) Brezverni (liberalni) doktorji, pisarji in študenti, osramoteni pri volilnem shodu na Blanici, skušajo zdaj na vse kripilje na svojo stran dobiti tiste kmete, o katerih upajo, da bodo volilci. G. Tanšek in dr. Srncec iz Brežic sta pošiljala najprej pohujšljivi „Tednik“ zastoj med kmete, naj bi se jim prikupil, da si ga naročijo. Tudi v Pišecce ga je v več iztisih komandiral g. T., toda tukaj so bili nekteri modrejši od Tanšeka in so lažnjivi listič razčesali, preden so ga brali. Ali liberalna gg. T. in dr. S. si ne dasta miru, ampak poskušata vse, da dobita kmete na svojo stran. V ta namen sta omenjena gg. skovala neko zaupnico za dra. Vošnjaka, za katero zdaj podpisov beračita. Opominjam vas in prosim, bodite pozorni! Ako je že vselej treba pomisliti, preden se človek kje podpiše, je gotovo tukaj treba najbolj. Gg. T. in S. sta prišla v nedeljo 31. avgusta tudi v Pišecce podpisov beračit. Nekteri so jima odrekli, a vendar sta jih nekaj vlovila in sicer le od takih, kateri so se bali tema gg. se zameriti, kateri so njima prijatelji, ker bi zamogla ta dva gg. kje kljubovati, ako bi jima volje ne izpolnili. *) Gg. T. in S. bosta, ako Bog da, na cedilu ostala, ker večidel vsi tisti, ki so se za liberalca Vošnjaka podpisali, Vošnjaka nikakor voliti nečejo; da pa nekteri res plešejo, kakor jim liberalna gospoda v Brežicah godeta, tega ne bom tajil; ali zagotavljam Vas, da nobeden tistih ne bode za volilnega moža izvoljen. Kmetje! bodimo pozorni! Mar še nam ni štibra zadosti narastla v

*) Dragi bralci „Sl. Gospodarja!“ ta dopis pišem iz tega namera, da se ne bi morda kateri nad temi spodikal, ki so se tukaj podpisali za volitev liberalnega dr. Vošnjaka. Spopolno zadovoljnostjo vas zagotavljam, da niti eden teh podpisanih ne stoji za Vošnjaka; podpisali so se le iz lehkomišljenosti. Jez sem se že z nekterimi pogovarjal, in rekel mi je vsak: „Jaz se nisem s podpisom za Vošnjaka obvezal.“
Dopisnik.

teh 10tih letih, odkar nas zastopajo večidelj sami liberalni dohtarji in liberalna mestna gospoda? Kdo ne strmi, ako pogleda v davkarsko knjižico, in vidi, kako naglo so davki rasli? Liberalni poslanci so nam delali postave, po katerih je mogla štibra rasti. Ne vpraša se, kako kmets-kemu ljudstvu presilne davke zmanjšati, težavni stan mu zljajšati, marveč od leta do leta se nakladajo kmetom višje plačila, liberalni poslanci pa ne vprašajo, ali bomo tudi mogli težko butaro nositi, in ali je res vseh stroškov tudi treba, ali bi se ne bi mnogo, mnogo nepotrebnih stvari lahko odpravilo? Naš težavni stan se je začel od tiste dōbe sem, ko so liberalci začeli vladati v deželnem in državnem zboru. Kmetje, kje imate tedaj pamet, da se daste za nos voditi liberalnim dohtarjem, pisacem in študentom! da jim prikimavate, kadar vam oni kandidata izbirajo! To se pravi lisico v kurjak in mačko k bōhu spuščati! Mar nič ne vidite, kako nam brezverni gospodini po vseh krajih zopet same dohtarje in druge liberalce za poslance nasvetujejo? Ako ti zmagajo, gorjé nam in nesrečni naši domovini!

(Konec sledi.)

Za poduk in kratek čas.

Liberalnim kmetom.*)

(Pesem je bila namenjena volilcem 4. septembra l. 1871, posebno Mariborskega in Breškega okraja. Razglašamo jo zdaj, ker mislimo, da bo ravno tako dobro služila ko tačas.)

Kdaj, moj dragi kmečki stan!
Se tebi bo zasvital dan?
Kdaj, kmet! se ti rodila zarja,
Da človek boš, ne konj sleparja?
Kdaj vendar pride doba zlata,
Da se odpró ti uma vrata?
Alj vedno hočeš trep zabiti
In liberalcem osel biti?

Alj ni sramotno, da je kmet
Za dom zaspan, za tujca vnet?
Ga likaj, uči, prosí, svári,
Vse bob je v steno! Oslepari
Nemškutar ga za polič vina,
Da mu izda svoj dom in sina;
Zató že čuk in netopiri
Pojó mu: „brat! ne hod' po žiri!“

*) Liberalni kmetje so tisti, kateri z liberalni zoper vero in svojo domovino glasujejo in tako izdajajo svoj mili narod. Ta pesmica torej naj ne bo v razžaljenje nobenemu, hotel sem le oči odprti tistim, ki v svoji slepoti pametnih mož ne poslušajo in za liberalne nemčurje glasujejo. Narodnih volilcev pa pesmica ne zadeva, ampak tem poštenjakom bodi vsa hvala in slava!
Pisatelj.

„Slovenski kmet povsod slovi,“
So govorili svoje dni;
Alj zdaj ga vsak slepar ožuli,
Po gerbi žge, mu láse puli,
Osrčja kri nemškutar pije,
Lahon ga pa za uhe bije.
Alj ni za kmečki stan sramota,
Da ž njim pometa Iškarjota?

Junak je kmet slovenski bil
In bistre glave se čistil;
Alj zdaj mu srce v blače skoči,
Če le nemčur okó potoči;
S pečenko ga gosti gospóda,
Doma kosti sirota glóda,
V zahvalo še nemčur zabavlja
In „dummer Bauer“ ga pozdravlja.

Ti kmetič praviš: „sim kristjan!“
Držiš pa ž njim, ki je pesjan;
Zdaj vedeš se po veri turski,
Zdaj vklanjaš spaki se nemčurski;
Oblizeš danes vse svetnike,
Alj jutre moliš spet malike
In zapustiš Boga — Gospoda;
Alj nisi tákov kmet prismoda?

Se báhaš rad: „Slovenci smo!“
Nemčurju ližeš pa petó;
Prisegaš z desno majki Slavi,
Z levico biješ jo po glavi;
Z nasprotniki psováje lajaš,
Svoj rod pa trinogom izdajaš;
Alj misliš res, da domovina
Ni vredna več, ko čašo vina?

Moj kmečki brat! poglej okrog,
Alj je že videl zemlje krog,
Da volil bi nemčur Slovence?
In ti pa vsac'ga pritepenca
Objameš, da izda deželo,
Tvoj mili dom in bratov selo;
Oh, kje je še beseda taka
Popisat' takega bedaka!

Lesjak le enkrat gre na led,
Tud zajček zmede loveem sled;
Le kmet ne vidi, kje je zmota
In kje resnice, slave pota;
Ponosno kima, kima, kine,
Iz ust mu pa nemškutar šine.
Zastonj se zdaj za uhom praska,
Nazaj ni več oddan'ga glaska.

„Voliti mašnikov nikdar!“
Tako velevali slepar.
Pa ni le mašnik stal kot skala,
Da damovina ni propala?
Le on tvoj jezik je ohranil,
Svetinje majke Slave branil;